

สรุปผลเบื้องต้น

การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551^{i/}

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ดำเนินการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษภาคม และมีถุนายน พ.ศ. 2551 จากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างประมาณ 53,000 ครัวเรือน การสำรวจที่ผ่านมาสำรวจเฉพาะการอ่านหนังสือของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป แต่การสำรวจครั้งนี้ได้เพิ่มเรื่องการอ่านหนังสือของเด็กเล็ก (ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 6 ปี) และการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปด้วย

1. การอ่านหนังสือของเด็กเล็ก

การอ่านหนังสือของเด็กเล็ก ในที่นี้หมายถึงการอ่านหนังสือในช่วงนอกเวลาเรียน ซึ่งเด็กเล็กอ่านด้วยตัวเอง รวมทั้งการที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังด้วย

1.1 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน

จากผลการสำรวจ พบว่า เด็กเล็กมีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 36.0 เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงมีอัตราการอ่านหนังสือใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 36.7 และร้อยละ 35.2 ตามลำดับ) แต่อัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กมีความแตกต่างกันระหว่างเขตการปกครองและภาค โดยในเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่านอกเขตเทศบาล เด็กเล็กในกรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด (ร้อยละ 45.3) ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเด็กเล็กมีอัตราการอ่านหนังสือต่ำสุด (ร้อยละ 31.3)

ตาราง 1 จำนวนและอัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กนอกเวลาเรียน จำแนกตามเขต เขตการปกครอง และภาค พ.ศ. 2551

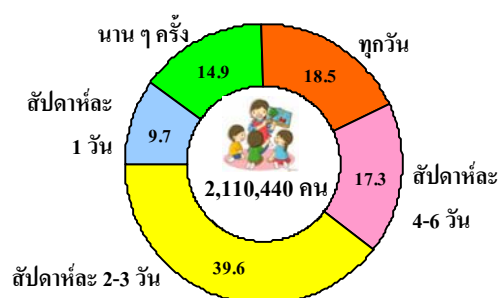
เขต เขตการปกครอง และภาค	จำนวนเด็กเล็ก (คน)		อัตราการอ่านหนังสือ ^{1/}
	รวม	อ่านหนังสือ	
ทั่วราชอาณาจักร	5,868,961	2,110,440	36.0
เพศ			
ชาย	3,026,431	1,110,184	36.7
หญิง	2,842,531	1,000,256	35.2
เขตการปกครอง			
ในเขตเทศบาล	1,662,381	677,559	40.8
นอกเขตเทศบาล	4,206,581	1,432,881	34.1
ภาค			
กรุงเทพมหานคร	511,576	231,955	45.3
กลาง	1,367,749	442,534	32.4
เหนือ	892,174	383,233	43.0
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,125,432	665,108	31.3
ใต้	972,031	387,610	39.9

^{1/} อัตราการอ่านหนังสือ หมายถึง ร้อยละของจำนวนประชากรที่อ่านหนังสือต่อจำนวนประชากรทั้งสิ้นแต่ละกลุ่ม

1.2 ความถี่ของการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน

เด็กเล็กที่อ่านหนังสือมีทั้งสิ้น 2.1 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่อ่านหนังสือสัปดาห์ละ 2 – 3 วันมากที่สุด (ร้อยละ 39.6) รองลงมาคือ อ่านทุกวัน และอ่านสัปดาห์ละ 4 – 6 วัน ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 18.5 และ 17.3 ตามลำดับ) และพบว่า มีเด็กเล็กที่อ่านหนังสือแต่อ่านนาน ๆ ครั้งอยู่ร้อยละ 14.9

แผนภูมิ 1 ร้อยละของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน จำแนกตามความถี่ของการอ่านหนังสือ พ.ศ. 2551

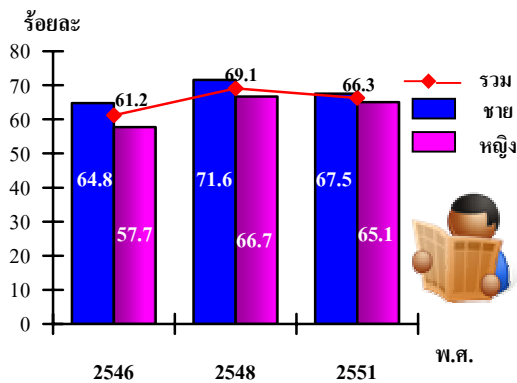
^{1/} การอ่านหนังสือ หมายถึง การอ่านหนังสือทุกประเภทนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน รวมทั้งการอ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดี ฯลฯ ยกเว้น SMS หรือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

2. การอ่านหนังสือของประชากร

2.1 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

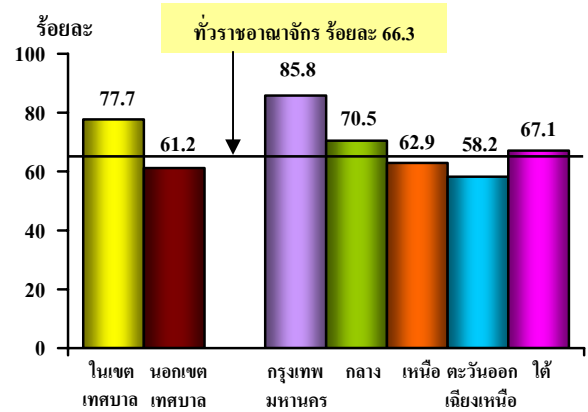
จากผลการสำรวจปี 2551 พบว่า คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปมีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 66.3 ผู้ชายมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้หญิงเล็กน้อย (ร้อยละ 67.5 และ 65.1 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบกับ การสำรวจที่ผ่านมา พบว่า อัตราการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 61.2 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 69.1 ในปี 2548 และลดลงเล็กน้อย คือ ร้อยละ 66.3 ในปี 2551

แผนภูมิ 2 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2546 – 2551

เมื่อพิจารณาอัตราการอ่านหนังสือตามเขตการปกครองและภาค พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่านอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 77.7 และ 61.2 ตามลำดับ) กรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือสูงที่สุดร้อยละ 85.8 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการอ่านหนังสือต่ำสุด ร้อยละ 58.2

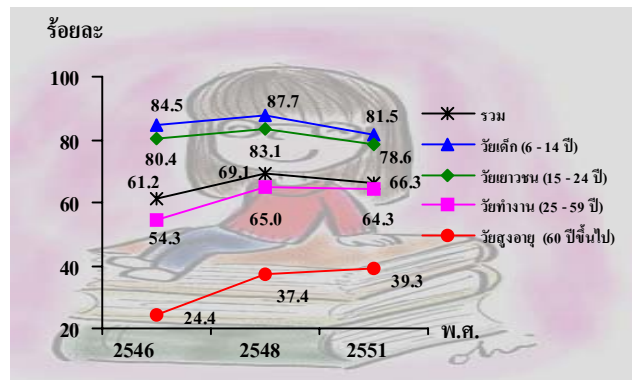
แผนภูมิ 3 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามเขตการปกครองและภาค พ.ศ. 2551

2.2 อายุ

การอ่านหนังสือของประชากรมีความแตกต่างกันตามวัย กลุ่มวัยเด็ก มีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มเยาวชน กลุ่มวัยทำงาน และต่ำสุดคือกลุ่มวัยสูงอายุ (ร้อยละ 81.5 78.6 64.3 และ 39.3 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างการสำรวจที่ผ่านมา พบว่า การอ่านหนังสือของกลุ่มวัยสูงอายุมิแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในขณะที่กลุ่มอื่นมีแนวโน้มลดลง ซึ่งอาจเป็นเพราะมีสื่ออื่นที่น่าสนใจกว่า เช่น โทรทัศน์ เกมส์ เป็นต้น

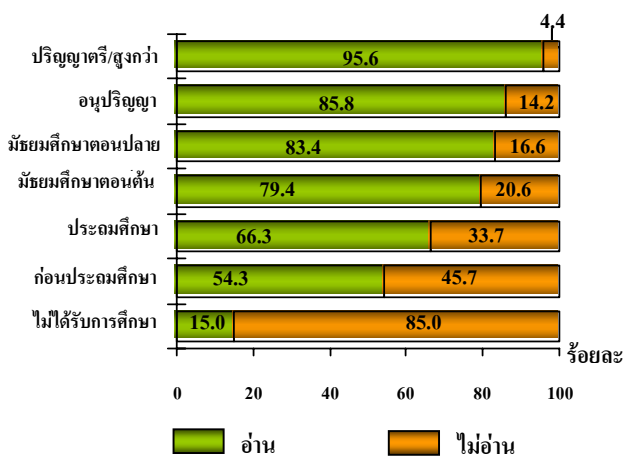
แผนภูมิ 4 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มวัย พ.ศ. 2546 – 2551

2.3 ระดับการศึกษา

จากผลการสำรวจ พบว่า การศึกษาและอัตราการอ่านหนังสือ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก กล่าวคือ ผู้มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า มีอัตราการอ่านหนังสือสูงกว่าผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่า

แผนภูมิ 5 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน และระดับการศึกษาสูงสุด พ.ศ. 2551

2.4 ประเภทของหนังสือที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

หนังสือพิมพ์เป็นประเภทของหนังสือที่มีผู้อ่านสูงสุด คือ ร้อยละ 71.0 รองลงมาคือ นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่น และนิตยสาร (ร้อยละ 38.8 และ 35.4 ตามลำดับ) สำหรับแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตร ตำราหนังสือ/เอกสารที่ให้ความรู้ วารสาร/เอกสารประเภทอื่น ๆ ที่ออกเป็นประจำ และหนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ประมาณร้อยละ 24 – 29 และหนังสือประเภทอื่น ๆ อีกร้อยละ 4.4

คนที่มีวัยแตกต่างกัน มีความสนใจเลือกประเภทหนังสือที่อ่านแตกต่างกัน โดยวัยเด็กอ่านแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตรสูงสุดร้อยละ 82.0 รองลงมาคือ

นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่น สำหรับวัยอื่นส่วนใหญ่ อ่านหนังสือพิมพ์ รองลงมาจะเลือกประเภทหนังสือที่อ่านแตกต่างกันตามวัย คือ วัยเยาวชนอ่านนวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่น วัยทำงานอ่านนิตยสาร และวัยสูงอายุอ่านหนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา

ตาราง 2 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภทของหนังสือที่อ่าน และกลุ่มวัย พ.ศ. 2551

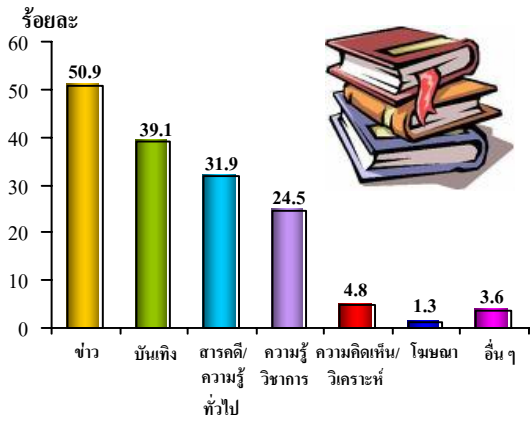
ประเภทของหนังสือที่อ่าน ^{1/}	กลุ่มวัย				
	รวม	วัยเด็ก (6 – 14 ปี)	วัยเยาวชน (15 – 24 ปี)	วัยทำงาน (25 – 59 ปี)	วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)
รวม	100.0 (39,953,967)	100.0 (7,134,233)	100.0 (8,257,811)	100.0 (21,707,181)	100.0 (2,854,742)
หนังสือพิมพ์	71.0	23.9	72.8	86.6	64.9
นวนิยาย/การ์ตูน/หนังสืออ่านเล่นต่าง ๆ	38.8	67.4	58.6	25.7	9.6
นิตยสาร	35.4	14.4	47.3	40.3	16.8
แบบเรียน/ตำราเรียน	29.2	82.0	48.0	8.0	3.3
ตามหลักสูตร					
ตำรา/หนังสือ/เอกสาร	28.5	39.2	38.1	22.9	16.8
ที่ให้ความรู้					
วารสาร/เอกสารประเภทอื่น ๆ	26.6	11.8	31.6	30.7	17.1
ที่ออกเป็นประจำ					
หนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา	24.1	13.3	15.2	25.9	63.2
อื่น ๆ	4.4	2.4	4.0	5.1	5.1

1/ ตอบได้มากกว่า 1 ประเภท

2.5 ประเภทเนื้อหาสาระของหนังสือที่อ่านนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน

เนื้อหาสาระที่ผู้อ่านหนังสือชอบอ่านมากที่สุดคือ ข่าว รองลงมาคือบันเทิง สารคดี/ความรู้ทั่วไป และความรู้วิชาการ (ร้อยละ 50.9 39.1 31.9 และ 24.5 ตามลำดับ) ส่วนเนื้อหาสาระที่มีผู้อ่านเพียงเล็กน้อยคือ ความคิดเห็น/วิเคราะห์ โฆษณา และอื่น ๆ

แผนภูมิ 6 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ
นอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน จำแนกตามประเภท
เนื้อหาสาระของหนังสือที่อ่าน^{1/} พ.ศ. 2551

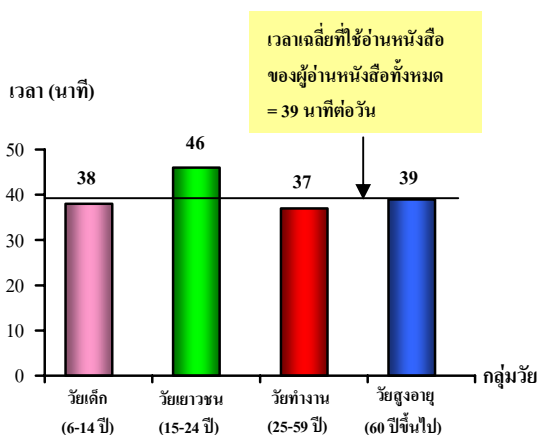

1/ ตอบได้ไม่เกิน 2 ประเภท

2.6 เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/ นอกเวลาทำงาน

สำหรับผู้อ่านหนังสือที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป
ทั้งหมด ใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลา
ทำงานเฉลี่ย 39 นาทีต่อวัน โดยกลุ่มเยาวชนใช้เวลาอ่าน
หนังสือฯ เฉลี่ย 46 นาทีต่อวัน มากกว่ากลุ่มวัยอื่นที่ใช้
เวลาอ่านหนังสือฯ ใกล้เคียงกันคือ ประมาณ 37-39 นาที
ต่อวัน

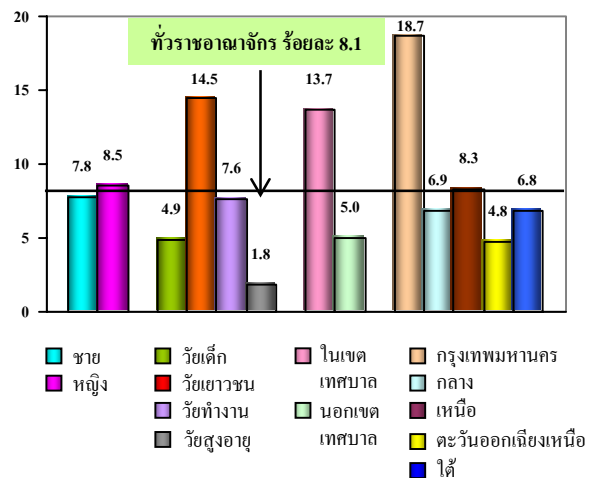
แผนภูมิ 7 เวลาที่ใช้อ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน
เฉลี่ยต่อวัน จำแนกตามกลุ่มวัยพ.ศ. 2551

2.7 การอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลา ทำงานทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ
ในช่วงนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
มีจำนวน 3.2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.1 ของ
ผู้อ่านหนังสือทั้งสิ้น โดยพบว่า มีอัตราการอ่านหนังสือ
ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ชายและผู้หญิงใกล้เคียงกัน
(ร้อยละ 7.8 และร้อยละ 8.5 ตามลำดับ) แต่อัตราการอ่าน
หนังสือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีความแตกต่างกันตามวัย
เขตการปกครอง และภาค

แผนภูมิ 8 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงาน ของ
ผู้อ่านหนังสืออายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์^{1/}
จำแนกตามเพศ กลุ่มวัย เขตการปกครอง และภาค
พ.ศ. 2551

1/ ตอบได้ไม่เกิน 2 ประเภท

2.8 วิธีการณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือ

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชากรที่มี
อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับวิธีการณรงค์ให้คนรัก
การอ่านหนังสือ พบว่า วิธีการณรงค์ที่ได้รับการเสนอแนะ
มากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ หนังสือควรมีราคาถูกลง ร้อยละ
28.7 หนังสือควรมีเนื้อหาสาระน่าสนใจร้อยละ 22.0
ควรมีห้องสมุดประจำหมู่บ้านหรือชุมชนร้อยละ 19.8

ส่งเสริมให้พ่อแม่ปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านหนังสือร้อยละ 19.3 และภาษาที่ใช้ในหนังสือควรใช้ภาษาง่าย ๆ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าใจได้ ร้อยละ 13.1

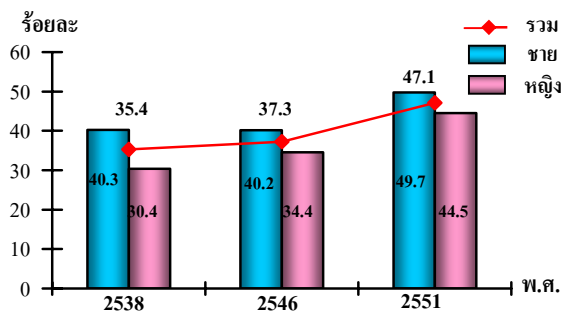
3. การอ่านหนังสือพิมพ์

3.1 อัตราการอ่าน

ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทั้งหมด พบว่า มีผู้อ่านหนังสือพิมพ์ จำนวนประมาณ 28.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 47.1 โดยในเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ สูงกว่านอกเขตเทศบาล (ร้อยละ 63.2 และ ร้อยละ 39.9 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์เป็นรายภาค พบว่า กรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุดถึงร้อยละ 75.5 รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และน้อยที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 57.2 46.3 40.6 และ 33.3 ตามลำดับ)

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากการสำรวจครั้งนี้กับการสำรวจสื่อมวลชนด้านหนังสือพิมพ์ ปี 2538 และ 2546 พบว่า อัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35.4 ในปี 2538 เป็นร้อยละ 37.3 และ 47.1 ในปี 2546 และ 2551 ตามลำดับ โดยที่ผู้ชายมีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์สูงกว่าผู้หญิง

แผนภูมิ 9 อัตราการอ่านหนังสือพิมพ์^{1/} ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2538 – 2551

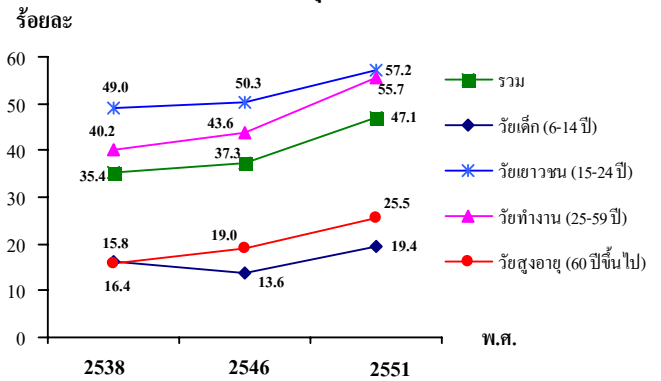

^{1/} อัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ หมายถึง ร้อยละของจำนวนประชากรที่อ่านหนังสือพิมพ์ ต่อจำนวนประชากรทั้งสิ้นแต่ละกลุ่ม

3.2 อายุ

เมื่อพิจารณาการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชากรตามกลุ่มวัย พบว่า วัยเยาวชนและวัยทำงานมีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 57.2 และ ร้อยละ 55.7 รองลงมาคือ วัยสูงอายุ (ร้อยละ 25.5) และวัยเด็ก (ร้อยละ 19.4) เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรม การอ่านหนังสือพิมพ์ในอดีต พบว่า ทุกกลุ่มวัยมีแนวโน้มในการอ่านหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น

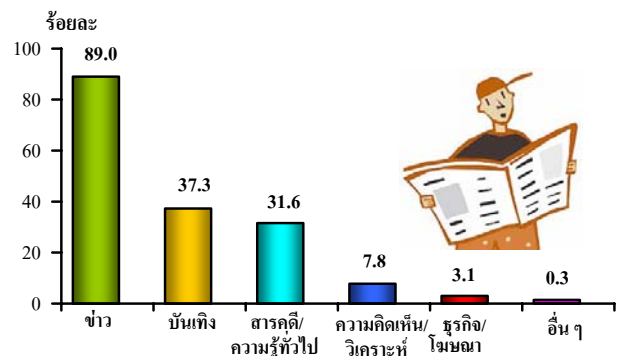
แผนภูมิ 10 อัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามกลุ่มวัย พ.ศ. 2538 – 2551

3.3 ประเภทเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่อ่าน

ประเภทเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปชอบอ่านมากที่สุดคือ ข่าว ร้อยละ 89.0 รองลงมา คือ บันเทิง และสารคดี/ความรู้ทั่วไป (ร้อยละ 37.3 และ 31.6 ตามลำดับ)

แผนภูมิ 11 ร้อยละของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือพิมพ์ จำแนกตามประเภทเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ที่อ่าน^{1/} พ.ศ. 2551

^{1/} ตอบได้ไม่เกิน 2 ประเภท